

men jeg troer dog ikke, at det hører ganske herhen, vidtløftigt at udvikle de Anstuelser, man har om, hvorledes Skolelærernes Dannelse skal tilveiebringes. Idet jeg derfor skal tillade mig at føre Discussionen tilbage paa det Gebeet, hvortil den egentlig hører, nemlig om Loven, skal jeg forsøge at gjøre det saaledes, at jeg kan vise, at idetmindste nogle af de Herrer, som have talt imod Loven, kunne føle sig tilfredse med den, idetmindste som en *Gjennemgangslov*. Det vil jo rigtig nok mindst blive Tilfældet med den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgfreds (Grundtvig), som nu engang har sine egne Ideer om, hvorledes en folkelig Dannelse skal være. Han har jo udrettet Meget i den Henseende, og det kan vist heller ikke nægtes, at han ad den officielle Wei har faaet sin Mening til at trænge noget igjennem. Der har jo været Seminarier, hvis Forstandere være, om jeg saa maa sige, af hans Skole, og som have udrettet en heel Deel og virkelig fremkaldt en eiendommelig Dyrkthed hos deres Elever; men man maa paa den anden Side vedgaae, at de Seminarister, som ere dannede i den Skole, lide af den samme Mangel, som den hele Skole lider af, nemlig af Mangel paa Klarhed, og, er der Noget, som nødvendigt maa findes hos en Almue lærer, saa er det Klarhed; han behøver ikke at vide overmaade Meget, men Noget bør han vide, og dette bør staae ham fuldkommen klart, men det kan ikke komme til at staae ham fuldkommen klart, naar man ikke arbejder hen til at bibringe ham et vist *Quantum positive Kundskaber*, som han skal være fuldstændigt hjemme i. Der er her talt med en vis Ringagt, — som jeg forøvrigt godt kan gaae ind paa, — om, hvad der kaldes Dannelse i København; den hidrører vistnok derfra, at der stæer et saa stort Misbrug med Begrebet „Dannelse“, idet man sætter det istedetfor at have positive Kundskaber. Det er disse Kundskaber, som den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgfreds indskrænker inden et vel snevert Omraade; han tager kun Hensyn til det „Folkelige“ og saagodtsom slet ikke til det „Almeenumneskelige“. Han vil kun tage Hensyn til, at Mennesket lever i et Folk og ikke i en Verden (Grundtvig: Igjennem

Folket leve de i Verden!). Det er den exacte Vid en, som man ogsaa skal sætte Priis paa hos en Almue skolelærer, og, er der Noget her, hvem det er nødvendigt at vide Bessed om Naturen og de Forhold, hvorunder han lever, saa er det Agerbrugeren, som jo udgjør den største Part af vor Befolkning. De skulle altsaa ikke blot leve i et Folk, men ogsaa i den Verden, hvori de leve, og derfor troer jeg, at det er fuldkommen ubegrundet, naar den ærede Rigsdagsmand for et Par Dage siden henkastede den almindelige Bemærkning, at man igjennem den naturvidenskabelige Underviisning ikke skulde kunne erholde nogen aandelig Dannelse. Jeg troer, at dette er en af de Misforstaaelser, som den ærede Rigsdagsmand undertiden henfalder til, naar han taber sig for meget i sine Ideer, som vistnok kunne være gode og rigtige, men som dog ikke skulle være eneher skende, men som han dog stadigt fremhæver og forsvare. Jeg kan saameget mindre forstaae, at han tilsidesætter det reent Mennekkelige, som han dog trækker frem ved en anden Leilighed, nemlig hvor der er Spørgsmaal om at udsondre Kirken fra Skolen, og hvor han sagde, at det var for Menneskets og Folkets Skyld, at han ikke vilde have den Forening. Det kan jeg meget godt forstaae, og jeg kan være fuldkommen enig med den ærede Rigsdagsmand deri; thi heller ikke jeg ønsker i saa Henseende en Forening med Kirken. Men jeg har maattet fremhæve alt dette, for at kunne komme tilbage til Lovens Indhold i Forhold til den ærede Rigsdagsmand, at det er en meget god Side ved den, at der deri stræbes hen til at erhverve for Seminarierne Mænd, der virkelig kunne bibringe Eleverne positive Kundskaber i forskjellige Retninger; thi jeg forudsætter ikke, at enhver theologisk Candidat, som arbejder med Levningerne af hvad han har fra sin Skoletid, er tilstrækkeligt duelig dertil. Jeg antager derfor, at det er fuldkommen rigtigt, at Lovforslagets § 3. har givet Midler til at bevare Seminarierne dygtige Faglærere, thi det er den Wei, vi skulle betrede. Det er mig fuldkommen ligegyldigt, om disse Faglærere ville gaae ind paa den af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgfreds (Grundtvig) foreslaaede Ret-